

NOSITELÉ ZLATÉHO ODZNAKU J.K. TYLA V ROCE 2003

Dne 15.4. 2003 se sešla komise pro udělování morálního ocenění Zlatého odznaku J.K. Tyla v oblasti amatérského divadla. Na základě předložených písemných návrhů signatářů Statutu pro udělování ZOJKT rozhodla tato ocenění v roce 2003 udělit těmto amatérským divadelníkům v České republice:

Z České obce sokolské **ALŽBĚTĚ PAVLÍNĚ HOLUBCOVÉ** (nar. 1950), vedoucí a herečce Divadelního spolku J.J. Kolár při TJ Sokol Poniklá, za obnovu tradic ochotnického divadla a obětavou práci vedoucí DS. Ochotnické divadlo v Poniklé mělo stoletou tradici, která byla přerušena rokem 1968. V roce 1997 paní Holubcová dala iniciativně dohromady několik zanícených spoluobčanů, a ti vzkřísili a obnovili původní spolek. Od té doby hrají dodnes. Paní Holubcová je duší DS. Hraje, obstarává technické zázemí inscenací a organizuje zájezdy do okolních obcí. Byla také iniciátorkou svépomocí vystavěného přístřešku pro potřeby DS a hlavní dodavatelkou materiálních i jiných požitků. Jako aktivní herečka vystupovala téměř ve všech inscenacích, které soubor připravil.

Z Divadelního centra Podbeskydí (DCP) **DANĚ RYŠKOVÉ** (nar. 1932), čestné člence souboru DUO ve Frýdku-Místku, za celoživotní dílo v amatérském divadle, zvláště při výchově mladých herců. Paní Dana Ryšková své ochotnické začátky jako herečka zkusila v sokolském spolku, později v Družstvu divadelních ochotníků v Místku. Po promoci na Palackého univerzitě v Olomouci se vrátila už do dramatického odboru ZK Slezan Frýdek-Místek. Stává se představitelkou hlavních ženských rolí (např. Lída Matysová v Kohoutově Takové lásce), v roce 1958 se ujímá samostatné režie a přivádí do souboru studenty středních škol. Se hrou V. Rozova Člověk hledá radost v její režii soubor postoupil na národní přehlídku v Pardubicích. Kromě činnosti v činoherním souboru pracovala paní Ryšková také v loutkovém divadle v Říši pohádek, později v Divadle DUO. S výtvarníkem Aloisem Holáskem založila soubor malých jevištních forem RAPÍR, s nímž se prezentovali na loutkářské Chrudimi a reprezentovali Československo na loutkářském festivalu v Karlových Varech. Trvale se věnuje práci v domovském souboru i v souboru na frýdeckém gymnáziu. Zvláště pak výchově mladých ochotnických herců, s nimiž nastudovala Lásky hru osudnou od bří Čapků. Stali se vítězi krajské přehlídky jednoaktových her.

Z DCP **MARIÍ PATERMANOVÉ** (nar. 1925), čestné člence Divadelní společnosti Kozlovice, za příkladnou dlouholetou činnost v amatérském divadle. V divadle v Kozlovicích začala v roce 1940 jako herečka, později byla 24 let vedoucí divadelního souboru. Působivé role vytvořila například ve hrách Pasekáři, Hrátky s čertem, Lucerna, Žert vinaře Agaba. Za svou činnost získala paní Pattermanová řadu ocenění jak za své herecké výkony, tak čestná uznání orgánů lidosprávy a SČDO.

Z TJ OREL Brno **VÁCLAVU MÜLLEROVI** (nar. 1930) za celoživotní obětavou práci pro amatérské divadlo. K divadlu ho přivedl jeho otec, který se aktivně věnoval jak loutkovému, tak činohernímu ochotnickému divadlu. Později mladý Václav pracoval v DS Svatopluk, v Malém divadle ZK Textilana, ve vojenském souboru a ve slavném Divadelní studiu Josefa Skřivana v Brně. Profesionálně jako mistr osvětlovač začal v Pardubicích, později v Divadle bratří Mrštíků v Brně, kde pracuje dodnes. V ochotnickém divadle se činil jako režisér a spolupracoval s řadou souborů v Brně i okolí. Externě přednášel jevištní praktikum na FF Univerzity J.E. Purkyně. Známý jsou jeho úzké vazby s organizací Orel, kde organizuje a vede řadu dílen o divadle. Velmi úspěšné jsou jeho semináře o jevištním svícení (Děčín, Náměstí n. Hanou, Kojetín, Hronov). Člen porot oblastních i národních přehlídek. Zakládající člen SČDO, člen předsednictva SČDO a tajemník oblasti v Brně. Neúnavný dopisovatel Amatérské scény a autor řady odborných publikací na téma divadelní techniky a

jevištního svícení (např. Světlo v rukou režiséra). Za svou dosavadní činnost v amatérském divadle obdržel řadu čestných uznání i nejvyšších ocenění SČDO.

Ze skupiny amatérských loutkářů SČDO (SAL SČDO) **ZDARKU POPOVI** (nar. 1928), vedoucímu loutkového divadla Kašpárkova říše v Olomouci, za celoživotní zásluhy o rozvoj amatérského loutkového divadla. Začínal v sokolském loutkovém divadle v Přerově, loutkářskou praxi si odbýval v souboru Umělecká výchova v Praze. Pro loutkařinu získal nejen své rodinné příslušníky, ale hlavně mladé lidi. Je nejen loutkářským výtvarníkem, ale i režisérem. Vedoucím Kašpárkovy říše je již 40 let a také neúnavným organizátorem loutkového festivalu Čechova Olomouc (letos již 16. ročník). Loutky sám navrhuje i realizuje. Měl již několik samostatných výstav jako loutkářský scénograf (Olomouc, Chrudim). Za svou činnost byl vyznamenán Zlatým odznakem Josefa Skupy a Zlatým odznakem SČDO.

Ze SAL SČDO **STANISLAVU STARÉMU** (nar. 1936) ze Společnosti přátel Loutkového divadla Jiskra v Praze – Kobylisích za dlouholetou všestrannou činnost uměleckou i organizační v loutkovém divadle. Je členem souboru více jak 50 let, přišel do něj jako šestnáctiletý. Měl velké zásluhy na tom, že soubor obnovil svou činnost. Formoval jeho složení a jako scénograf, režisér a hlavně jako loutkoherec se výrazně podílel na kvalitě a umělecké úrovni souboru. Za svou činnost obdržel mnoho cen: Zlatý odznak Josefa Skupy, Zlatý odznak SČDO, Čestné uznání za vedení souboru a řadu cen za umělecký projev.

Ze SAL SČDO **MIROSLAVU RYŠAVÉMU** (nar. 1924), vedoucímu loutkářského souboru PIMPRLE v Praze – Vršovcích za zásluhy o rozvoj amatérského loutkového divadla. Začal pracovat v Sokole v Lomnici nad Popelkou, kam následoval svého otce. Později v Praze byl činný v LS Umělecké výchovy. Zásadní význam pro něho mělo setkání s Dr. Janem Malíkem. Byl činný jako herec, režisér i vedoucí v řadě pražských souborů: Zelená liška, Mládí, LD Kováček, PIMPRLE – vedoucí 40 let. V roce 1948 zakládá Ústřední loutkářskou prodejnu v Praze s filiálkami v krajských městech. V roce 1951 byla tato znárodněna. Se souborem KOVÁČEK reprezentuje české loutkářství v zahraničí a na Loutkářské Chrudimi. Vždy usiloval o moderní pojetí loutkového divadla a stál u zrodu SAL, pracoval v jeho předsednictvu, vykonával funkci tajemníka, později předsedy rady SAL. Za celoživotní práci pro amatérské loutkářství obdržel mnoho uznání a ocenění. Např. Zlatý odznak Matěje Kopeckého, Medaili ministra kultury ČSR, Zlatý odznak SČDO, Cenu PhDr. Jindřicha Veselého.

Ze SČDO manželům **MARII A JOSEFU HEJRALOVÝM** (narozeným 1927) z Divadelního spolku KRAKONOŠ z Vysokého nad Jizerou za dlouholetou iniciativní práci věnovanou rozvoji ochotnického divadla. Paní Marie Hejralová patřila k iniciativním vedoucím členům DS KRAKONOŠ. Od mládí hrála divadlo, recitovala, zpívala, tancovala a později úspěšně režírovala zvláště hry se zpěvy. Byla činná organizačně i v SČDO, absolvovala v r. 1983 jeho režisérskou školu. Pan Josef Hejral je dlouholetým členem DS KRAKONOŠ, 35 let stál v jeho čele, dnes je jeho čestným starostou. Nejen že hraje a za svá vystoupení získal řadu uměleckých ocenění, ale také se vzorně stará o budovu divadla, kde vyrůstal, neboť již jeho rodiče zde domovníčili. V jeho životě se snoubí láska k divadlu s pokorou a skromností. Oba manželé byli také aktivně činní v loutkovém divadle. Patří k těm, kdo nabídli prostory a nevšední obětavost souboru ke konání každoročního Krakonošova divadelního podzimu, národní přehlídky venkovských divadelních souborů. Oba manželé obdrželi řadu morálních ocenění SČDO.

Ze SČDO **FRANTIŠKU KLAŠKOVI** (nar. 1931) z Troubska u Brna za dlouholetou iniciativní práci věnovanou rozvoji ochotnického divadla. Pan Klaška úspěšně pracoval jako herec i režisér a stal se významnou osobností v amatérském divadle v Brně. Byl členem řady známých souborů: Divadelní studio Josefa Skřivana, Dělnické divadlo, Divadlo Svatoboj, Ořechovské divadlo. S nimi několikrát vystupoval na Jiráskově Hronově. Jako režisér

spolupracuje se soubory v okolí Brna. Jako lektor je činný v každoroční Dílně mladých orelských divadelníků. Pravidelný aktivní účastník rozborových seminářů na JH. Zakládající člen SČDO a svého času předseda Jihomoravské oblasti.

Ze SČDO **DUŠANU ZAKOPALOVÍ** (nar. 1934) ze souboru AUREKO II z Ostravy za dlouholetou iniciativní práci věnovanou rozvoji ochotnického divadla. Začínal s ochotničinou v Sokole v Želechovicích nad Dřevnicí, později během studia v bývalém Gottwaldově a v Praze ve Vagonce Tatra Smíchov. V Ostravě pak ve významných souborech Vítkovických železáren a v hrušovské chemičce, s nimiž vystoupil několikrát na JH. V souborech pracoval jako herec, režisér, dramaturg, člen vedení souboru. Často asistoval profesionálním režisérům. Pravidelný účastník soutěže monologů a několikanásobný vítěz mužské kategorie a obdobného Cyranova kordu. Aktivní propagátor Divadla jednoho herce. V roce 1983 absolvoval režisérskou školu SČDO a stal se zakladatelem Klubu režisérů SČDO, dnes dlouholetý vedoucí jeho rady. Iniciátor, organizátor a vedoucí vzdělávacích seminářů připravovaných SČDO. Člen porot regionálních i národních přehlídek. Zakládající člen SČDO v Ostravě, dnes místopředseda SČDO. Obdržel řadu uznání a cen za svou tvůrčí hereckou práci i nejvyšší morální ocenění SČDO (Zlatý odznak SČDO, čestné členství). Spolupracuje s několika soubory v Ostravě a je lektorem dramatického oboru Lidové konzervatoře.

Z Volného sdružení východočeských divadelníků (VSVD) **JIŘÍMU KUBINOVÍ** (nar. 1933) z Divadelního souboru v Červeném Kostelci za celoživotní věrnost ochotnickému divadlu a vynikající uplatnění hereckého talentu. Dlouholetý člen domácího souboru a hostující člen divadelních souborů v Hronově a Náchodě. Vedle své úspěšné herecké činnosti také režíruje a několik let se svou manželkou vedl dětský divadelní kroužek při základní škole. Vytvořil řadu vynikajících rolí, za které byl mnohokrát oceněn na různých přehlídkách. S hronovským souborem reprezentoval české amatérské divadlo v zahraničí. Za svou ochotnickou činnost obdržel Čestné uznání Okresní odborové sekce pro divadlo. Je dlouholetým členem divadelního výboru.

Z VSVD **ANTONÍNU LAUTERBACHOVÍ** (nar. 1912), pedagogovi, spisovateli, divadelníkovi za celoživotní věrnost ochotnickému divadlu a vybudování významné divadelní tradice v Chlumci nad Cidlinou. Divadlem byl okouzlen a zcela uchvácen už ve svých gymnaziálních letech. Jak říká sám „...úplně jsem propadl strhujícímu kouzlu divadla, které mě vzalo za srdce. I když se mi tento životní sen nesplnil, u divadla jsem přesto zůstal, aspoň jako jeho oddaný ochotník“. Jako pedagog využil příležitosti věnovat se v rámci veřejné kulturní činnosti ochotnickému divadlu v Chlumci nad Cidlinou, které zde mělo bohatou tradici již od Klicperových časů. V třicátých letech pan Lauterbach s přítelem režisérem Cónem uvádí s velkým úspěchem satirickou revue Bomba do Cidliny, zaměřenou proti německému nacismu. Na chlumeckých ochotnických prknech sehrál stovku rolí a roliček. Hrál také po boku hostujících profesionálů (Kohouta, Fabiánové a dalších). Uplatnil se však také jako režisér a dramatik (Z urny století, Český rok na vsi). Hojná je i Lauterbachova publikační činnost. O jeho dramatické texty projevil zájem televize i rozhlas.

Z VSVD **JOSEFU MLEJNKOVÍ** (nar. 1921) z Vysokého Mýta za celoživotní průkopnické, realizační i literární dílo v oblasti tvořivé a výchovné práce s dětmi prostředky tvořivé dramatiky. Patří k těm lidem, kteří zasvětili život hledání a poznávání nových souvislostí v oboru, který si zvolili a neustále čínorodě posouvají pokrok směrem kupředu. Napsal, vydal a přeložil řadu divadelních her pro dětské soubory, které realizoval nejen ve své praxi, ale které byly a jsou využívány dodnes i jinými soubory. V knížce Dětská tvořivá hra z roku 1981 (druhé vydání 1997) shrnul své zkušenosti. Byl dlouholetým členem redakční rady Mladé scény, členem poradních sborů, iniciátorem i organizátorem krajských i mezikrajských přehlídek a členem porot. Nezastupitelná je i jeho činnost v oblasti

činoherního divadla pro děti i jeho občasná režisérská činnost u dospělých činoherních souborů. Se svým dětským souborem vystupoval na řadě národních přehlídek v Kaplici, Šrámkově Písku, Jiráskově Hronově i v rakouském Lambrechtu. Patřil vždy ke špičkovým osobnostem dětské tvořivé dramatiky.

ZLATÉ ODZNAKY J. K. TYLA spolu s diplomy budou nositelům slavnostně předány u příležitosti některých vrcholových přehlídek amatérského divadla (Hronov, Chrudim, Vysoké nad Jizerou, Olomouc aj.), nebo při významných lokálních akcích po dohodě s pořadateli a navrhujícími organizacemi.

Pro rok 2004 budou podmínky podání návrhů na ocenění osobností amatérského divadla opět vyhlášeny v čísle 6 / 2003 bulletinu d'ARTAMAn, příloze časopisu Amatérská scéna.

Všem nositelům patří naše gratulace, poděkování i úcta.

Dušan Zakopal

Miroslav Rýšavý

narodený 1928
Skupina amatérskych hereckých kôl
127 Puppů Praha - Václavka
20.10.1975 J. K. TELA

Text of certificate for Miroslav Rýšavý

Dušan Zakopal

narodený 1928
Ivan Jankůch divadelník a herec
30. květen 18. března
22.10.1975 J. K. TELA
za dlouholetou hereckou práci
mimořádně vysokou odbornou úroveň

Text of certificate for Dušan Zakopal

Dana Ryšková

narodená 1912
Divadelní umělec Puppůvých
Fryška - Minsk
21.10.1975 J. K. TELA
za dlouholetou práci v amatérském divadle,
mimořádně vysokou odbornou úroveň

Text of certificate for Dana Ryšková

Stanislav Starý

narodený 1916
Skupina amatérskych hereckých kôl
Ludvík Jiráka Praha - Kolovráty
21.10.1975 J. K. TELA
za dlouholetou práci v amatérském divadle,
mimořádně vysokou odbornou úroveň

Text of certificate for Stanislav Starý